

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

27 березня 2014 року N 347

(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 31 липня 2019 року N 329)

ЗВІТНІСТЬ

**Звіт (зведений звіт) про результати діяльності
підрозділів внутрішнього аудиту**

В ПЕНСІЙНОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ

(найменування державного органу чи бюджетної установи)
за 2019 рік

Подають	Терміни подання	Форма № 1-ДВА (річна)
Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, інші головні розпорядники коштів державного бюджету до Мінфіну	до 01 лютого	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства фінансів України 27 березня 2014 року № 347 (зі змінами)

за погодженням з Держстатом

Респондент

Код за ЄДРПОУ 00035323

Найменування ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

Місцезнаходження 01601, м.Київ-14, вул. Бастіонна, 9

(поштовий індекс, область/Автономна Республіка Крим, район, населений пункт, вулиця/провулок, площа тощо, № будинку/корпусу, № офісу)

Електронна пошта info@pfu.gov.ua

Розділ I. Організація діяльності з внутрішнього аудиту

1. Організаційні та функціональні аспекти діяльності підрозділів ВА

Назва показників	Код рядка	Всього	У тому числі		
			в апараті державного органу	в територіальних органах	в бюджетних установах
1	2	3	4	5	6
1. Кількість підрозділів ВА в системі державного органу (всього), у тому числі:	1000	26	1	25	-
1.1. Кількість самостійних структурних підрозділів ВА	1100	26	1	25	-
1.2. Кількість підрозділів ВА, які знаходяться у складі інших структурних підрозділів	1200	-	-	-	-
2. Чисельність внутрішніх аудиторів у системі державного органу:		x	x	x	x
2.1. Штатна чисельність працівників	2100	229	17	212	-
2.2. Фактична чисельність працівників	2200	176	12	164	-
3. Динаміка фактичної чисельності працівників у підрозділах ВА:		x	x	x	x
3.1. Кількість призначених працівників у підрозділі ВА	3100	61	-	61	-
3.2. Кількість звільнених працівників із підрозділів ВА	3200	57	-	57	-
4. Інформація про організаційну незалежність підрозділів ВА:		x	x	x	x
4.1. Кількість підрозділів ВА, які підпорядковані безпосередньо міністру, керівнику іншого державного органу або керівнику бюджетної установи	4100	26	1	25	-
4.2. Кількість підрозділів ВА, які не підпорядковані безпосередньо міністру, керівнику іншого державного органу або керівнику бюджетної установи	4200	-	-	-	-
5. Інформація про функціональну незалежність підрозділів ВА:		x	x	x	x
5.1. Кількість підрозділів ВА, на яких покладено виконання функцій, не пов'язаних зі здійсненням внутрішнього аудиту	5100	-	-	-	-
5.2. Кількість комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів, не пов'язаних із внутрішнім аудитом, у яких брали участь працівники підрозділів ВА:	5200	181	8	173	-
5.2.1. Витрачено робочого часу, людино-днів	5210	2121,0	41,0	2080,0	-
6. Кількість об'єктів внутрішнього аудиту	6000	417	17	400	-

2. Стан планування та здійснення діяльності з внутрішнього аудиту

Назва показників	Код рядка	Заплановано в операційному плані		Фактично виконано		Виконання операційного плану, %
		Кількість	Обсяг робочого часу, людино-днів	Кількість	Використано робочого часу, людино-днів	
1	2	3	4	5	6	7
1. Внутрішні аудити та заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (всього), з них:	2000	328	39485,0	328	32251,0	100 %
1.1. Внутрішні аудити (всього), з них щодо	2100	171	28213,0	171	20829,0	100 %
1.1.1. Оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства	2110	64	10538,0	64	8359,0	100 %

Розділ II. Проведення внутрішніх аудитів

1. Стан проведення внутрішніх аудитів

Назва показників	Код рядка	Загальна кількість	У тому числі підрозділом ВА апарату державного органу
1	2	3	4
1. Проведено внутрішніх аудитів (всього), з них:	1100	171	7
1.1. Планові внутрішні аудити	1110	171	7
1.2. Позапланові внутрішні аудити	1120	-	-
2. Кількість внутрішніх аудитів, які тривають (всього), з них:	1200	-	-
2.1. Планові внутрішні аудити	1210	-	-
2.2. Позапланові внутрішні аудити	1220	-	-
3. Складено аудиторських звітів (всього), з них:	1300	171	7
3.1. Аудиторські звіти, до яких надано коментарі	1310	-	-
4. Надано коментарів до аудиторських звітів (всього), з них:	1400	-	-
4.1. Коментарі, які враховано	1410	-	-

2. Показники за результатами проведених внутрішніх аудитів

Назва показників	Код рядка	Всього		У тому числі підрозділом ВА апарату державного органу	
		Кількість	Сума, (тис. грн)	Кількість	Сума, (тис. грн)
1	2	3	4	5	6
I. Загальні відомості		x	x	x	x
1.1. Кількість установ, у яких проводився внутрішній аудит	2110	441	x	18	x
1.2. Кількість установ, у яких виявлено недоліки/проблеми та порушення	2120	365	x	12	x
II. Відомості про виявлені недоліки/проблеми (всього), з них щодо:	2200	314	x	53	x
2.1. Функціонування системи внутрішнього контролю	2210	118	x	10	x
2.2. Виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах	2220	2	x	-	x
2.3. Планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання, управління бюджетними коштами	2230	5	x	-	x
2.4. Якості надання адміністративних послуг	2240	62	x	14	x
2.5. Виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства	2250	72	x	8	x
2.6. Використання і збереження активів	2260	17	x	14	x
2.7. Надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій	2270	10	x	1	x
2.8. Управління державним майном	2280	2	x	-	x
2.9. Правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності	2290	26	x	6	x
III. Відомості про усунення виявлених недоліків/проблем (всього), з них щодо:	2300	219	x	43	x
3.1. Функціонування системи внутрішнього контролю	2310	72	x	10	x
3.2. Виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах	2320	-	x	-	x
3.3. Планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання, управління бюджетними коштами	2330	4	x	-	x
3.4. Якості надання адміністративних послуг	2340	55	x	14	x
3.5. Виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства	2350	53	x	8	x
3.6. Використання і збереження активів	2360	6	x	6	x
3.7. Надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій	2370	8	x	1	x
3.8. Управління державним майном	2380	2	x	-	x
3.9. Правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності	2390	19	x	4	x
IV. Відомості про виявлені порушення (всього), з них:	2400	13415	13579,7	367	3286,7
4.1. Нефінансові порушення	2410	10548	x	200	x
4.2. Порушення, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	2420	1148	5630,7	72	681,4
4.3. Порушення, що не призвели до втрат	2430	1719	7949,0	95	2605,3
V. Відомості про усунення виявлених порушень (всього), у тому числі:	2500	9177	13322,1	321	2805,0
5.1. Забезпечено усунення нефінансових порушень	2510	6118	x	178	x
5.2. Забезпечено усунення порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, з них:	2520	1253	5619,6	81	228,7
5.2.1. Забезпечено усунення порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, виявлених у попередніх періодах	2521	343	1629,0	19	208,7
5.3. Забезпечено усунення порушень, що не призвели до втрат, з них:	2530	1806	7702,5	62	2576,3
5.3.1. Забезпечено усунення порушень, що не призвели до втрат, виявлених у попередніх періодах	2531	234	409,8	-	-

Розділ III. Результативність внутрішнього аудиту

Назва показників	Код рядка	Загальна кількість	У тому числі за апаратом державного органу
1	2	3	4
I. Надано рекомендацій (всього), з них:	1000	1326	62
1. Відхилено рекомендацій керівником	1100	-	-
2. Прийнято рекомендацій, з них:	1200	1326	62
2.1. Рекомендації, щодо яких не настав термін виконання	1210	401	26
2.2. Рекомендації, яких не виконано	1220	-	-
2.3. Рекомендації, які виконано частково	1230	-	-
2.4. Рекомендації, які виконано повністю, з них:	1240	925	36
2.4.1. Виконані рекомендації, за якими досягнуто результативність	1241	76	13
II. Виконані рекомендації, які було надано в попередніх періодах	2000	465	20

Розділ IV. Результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту

Назва показників	Код рядка	Всього	У тому числі за апаратом державного органу
1	2	3	4
1. Кількість виявлених внутрішніми оцінками якості недоліків у здійсненні діяльності з внутрішнього аудиту	1000	11	4
2. Кількість усунутих недоліків у здійсненні діяльності з внутрішнього аудиту, виявлених за результатами внутрішніх оцінок якості	2000	10	3

Голова правління

Є. В. КАПІНУС

Директор Департаменту
внутрішнього аудиту

А. П. ШУЛЯК

Віта Іванчикова
284-50-02

Додаток
до Інструкції про складання та подання
форми звітності N 1-ДВА "Звіт
(зведений звіт) про результати
діяльності підрозділу внутрішнього
аудиту" (пункт 2)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до звіту (зведеного звіту) про результати діяльності підрозділів
внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України
за 2019 рік

I. Організація діяльності з внутрішнього аудиту

1.1. Інформація про визначені ключові показники діяльності підрозділу

Діяльність з внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України та його територіальних органах організовано у відповідності до вимог Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» (із змінами).

Виконання функцій з внутрішнього аудиту покладено на Департамент внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України, управління/відділи (сектор) внутрішнього аудиту головних управлінь Пенсійного фонду України в областях та м. Києві (далі – підрозділи внутрішнього аудиту). Діяльність підрозділів внутрішнього аудиту здійснюється за такими основними напрямками:

- організаційно-правові засади функціонування;
- кадрова політика;
- внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту;
- планування діяльності з внутрішнього аудиту;
- організаційні аспекти проведення внутрішніх аудитів;
- проведення внутрішніх аудитів, документування ходу та результатів внутрішнього аудиту;
- реалізація результатів внутрішніх аудитів, моніторинг врахування рекомендацій та результатів їх впровадження;
- звітування про діяльність з внутрішнього аудиту;
- координація роботи підрозділів внутрішнього аудиту головних управлінь.

За кожним з напрямів діяльності окреслено показники (ключові і другорядні), які визначають якість виконання функцій з внутрішнього аудиту. Так, ключовими показниками за аспектом діяльності «Організаційно-правові засади функціонування підрозділу внутрішнього аудиту» є: функціонування

самостійного структурного підрозділу внутрішнього аудиту, підпорядкованість і підзвітність підрозділів внутрішнього аудиту безпосередньо Голові правління Пенсійного фонду України/начальникам головних управлінь Пенсійного фонду України в областях та м. Києві (далі – головні управління), визначення у внутрішніх документах з внутрішнього аудиту завдань, функцій, прав, повноважень і обов'язків підрозділу внутрішнього аудиту (в обсязі, достатньому для здійснення діяльності з внутрішнього аудиту), наявність випадків фактичного завантаження підрозділу внутрішнього аудиту функціями, не пов'язаними із здійсненням внутрішнього аудиту і т. п.

За аспектом «Кадрова політика підрозділу внутрішнього аудиту» - визначення у внутрішніх документах вимог до навиків та компетенцій, якими повинен володіти керівник підрозділу внутрішнього аудиту та працівники підрозділу, можливість залучення працівників інших структурних підрозділів для проведення внутрішніх аудитів у випадках недостатності компетенцій (відсутності кваліфікованих працівників) у підрозділі внутрішнього аудиту, проведення внутрішніх економічних навчань з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту та їх відповідність потребам працівників підрозділу.

За аспектом «Внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту» - наявність розроблених внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, чітке визначення в основних внутрішніх документах з внутрішнього аудиту завдань, функцій, права, обов'язків підрозділу внутрішнього аудиту.

За аспектом «Планування діяльності з внутрішнього аудиту» - включення до зведеної бази даних всієї сукупності об'єктів аудиту в системі органів Пенсійного фонду України, забезпеченість виконання зведеного операційного плану, відсутність фактів системного невиконання зведеного операційного плану, пов'язане з недоліками та прорахунками, допущеними на стадії планування, систематичне інформування Голови правління Пенсійного фонду України про стан виконання зведеного операційного плану.

За аспектом «Організаційні аспекти проведення внутрішніх аудитів» - відповідність сформованих цілей внутрішнього аудиту на пряму аудиту та визначення очікуваних результатів, складання та затвердження офіційних розпорядчих документів на проведення всіх внутрішніх аудитів, наявність затвердженої до початку проведення внутрішнього аудиту програми внутрішнього аудиту та її відповідність визначеним цілям дослідження.

За аспектом «Проведення внутрішніх аудитів. Документування ходу та результатів внутрішнього аудиту» - при проведенні внутрішніх аудитів здійснюється оцінка стану внутрішнього контролю об'єкта аудиту, ступеня виконання і досягнення цілей, досліджуються ризики, які впливають на якість виконання завдань і функцій об'єкта аудиту; матеріали внутрішніх аудитів підтверджують фактичне та повне дослідження усіх програмних питань; аудиторські висновки в звітах обґрунтовані відповідними аудиторськими доказами.

За аспектом «Реалізація результатів внутрішніх аудитів, моніторинг врахування рекомендацій та результатів їх впровадження» - забезпечення

ознайомлення Голови правління Пенсійного фонду України/начальника головного управління з результатами проведеного внутрішнього аудиту; надані за результатами внутрішніх аудитів рекомендації відповідають фактам, викладеним у матеріалах аудиторського дослідження, та базуються на аудиторських висновках; забезпечення фактичного здійснення моніторингу впровадження аудиторських рекомендацій та стану їх виконання; інформування Голови правління Пенсійного фонду України/ начальника головного управління про стан впровадження аудиторських рекомендацій.

За аспектом «Звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту» - запровадження підрозділом внутрішнього аудиту системи обліку та накопичення звітних даних за результатами внутрішніх аудитів, достовірність даних у системі обліку, звітування керівника підрозділу внутрішнього аудиту Голові правління Пенсійного фонду України/начальнику головного управління про результати діяльності підрозділу за півріччя, рік; звітування Міністерству фінансів про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту відповідно до встановлених вимог.

За аспектом «Координація роботи підрозділів внутрішнього аудиту головних управлінь» - забезпечення методологічної, роз'яснювальної та консультативної підтримки діяльності підрозділів внутрішнього аудиту головних управлінь.

1.2. Перелік непритаманних функцій:

З метою забезпечення функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту в структурі апарату Пенсійного фонду України та головних управлінь у першому півріччі 2019 року завершено розмежування функцій внутрішнього аудиту та контрольно-перевірочної роботи (перевірки суб'єктів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування).

В апараті Пенсійного фонду України та головних управлінь з 01.06.2019 функціонують самостійні підрозділи внутрішнього аудиту, які підпорядковуються відповідно Голові правління Пенсійного фонду України та начальникам головних управлінь.

1.3. З метою підтримки та сприяння розвитку діяльності з внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України створено Аудиторський комітет Пенсійного фонду України в кількості 6 осіб (наказ Пенсійного фонду України від 11.02.2019 № 11), а саме: радник Голови правління Пенсійного фонду України на громадських засадах Канцуров О. О. (Голова Аудиторського комітету), заступник Керівника Секретаріату Голови правління Лука О. Ф. (секретар Аудиторського комітету), члени: Костюченко О. Д. (експерт з питань аудиту), Король Т. І (директор Фінансово-економічного департаменту), Малецький О. М. (директор Департаменту інформаційних систем та електронних реєстрів), Рябцева Т. Б. (директор Юридичного департаменту).

Інформація про кількісний та персональний склад Аудиторського комітету, Положення про Аудиторський комітет оприлюднено на інформаційній сторінці вебпорталу Пенсійного фонду України.

1.4. Протягом звітнього періоду засідання Аудиторського комітету не проводились.

1.5. Внутрішні аудити в органах Пенсійного фонду України у 2019 році проводились згідно Зведеного стратегічного плану діяльності на 2019-2021 роки та Зведеного операційного плану діяльності із внутрішнього аудиту на 2019 рік (із змінами), сформованих на основі оцінки ризиків.

Зведені стратегічний та операційний плани затверджені Головою правління Пенсійного фонду України, оприлюднені на інформаційній сторінці вебпорталу Пенсійного фонду України.

Операційний план на 2019 рік складено на підставі ризик-орієнтованого відбору об'єктів для проведення внутрішнього аудиту. Основними об'єктами внутрішнього аудиту у 2019 році були:

організація роботи щодо надходження власних коштів до бюджету Пенсійного фонду України;

стан реалізації заходів, спрямованих на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення;

повнота та своєчасність направлення підприємствам до відшкодування розрахунків фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначених на пільгових умовах;

скорочення обсягів заборгованості по платежах;

прийом та обслуговування громадян;

правильність та своєчасність призначення і виплати пенсій, проведення їх перерахунків;

призначення (поновлення) та виплата пенсій внутрішньо переміщеним особам;

облік переplat пенсій, повнота охоплення заходами стягнення надміру виплачених коштів, списання переplat пенсій;

стан наповнення реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

складання та виконання кошторису видатків на утримання органів Фонду;

використання коштів на утримання службових приміщень, транспортних засобів, оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

облік матеріальних цінностей;

витрачання коштів на оплату праці;

стан здійснення публічних закупівель;

діяльність ДП «Інформаційний центр персоніфікованого обліку Пенсійного фонду України» щодо виконання фінансового плану, оптимізації видатків та стану управління державним майном.

Зведеним операційним планом у 2019 році передбачалось проведення 171 внутрішнього аудиту, в т. ч. 64 (37,4% із запланованих) – щодо оцінки ефективності виконання визначених завдань і функцій, та 157 інших заходів діяльності з внутрішнього аудиту (формування планів внутрішніх аудитів на 2019 рік та 2020 рік, ведення бази даних об'єктів внутрішнього аудиту, складання звітів про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту та адміністративної звітності Пенсійного фонду України про результати внутрішніх аудитів, проведення моніторингів врахування рекомендацій за результатами внутрішніх аудитів, проведення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту). Завдання, передбачені Зведеним операційним планом, виконано в повному обсязі.

1.7. Проблемним питанням в діяльності підрозділів внутрішнього аудиту у 2019 році було кадрове забезпечення підрозділів внутрішнього аудиту.

Штатна чисельність підрозділів внутрішнього аудиту станом на 31.12.2019 становила 229 посадових одиниць, фактична чисельність - 176 осіб. Укомплектованість кадрами складає 76,9%, вакантними залишаються 53 посади. В 11 головних управліннях відсоток укомплектованості підрозділів внутрішнього аудиту становить менше середнього показника, а у Сумській області - 27,3 % (7 вакансій), Одеській області – 50,0 % (5 вакансій).

1.8. Протягом звітного періоду не виникало обставин, що перешкоджали виконанню підрозділами внутрішнього аудиту покладених обов'язків, фактів втручання у діяльність працівників підрозділів внутрішнього аудиту з боку посадових осіб не встановлено.

1.9. Скарги щодо діяльності підрозділів внутрішнього аудиту протягом звітного періоду не надходили.

II. Проведення внутрішніх аудитів

2.1. У 2019 році підрозділами внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України позапланові внутрішні аудити не проводились.

2.2. В ході запланованих внутрішніх аудитів проведено збір аудиторських доказів в 441 структурному підрозділі територіальних управлінь Пенсійного фонду України, в 365 з них (82,8%) виявлено недоліки та порушення.

Загалом, встановлено 314 недоліків, основними з яких є недоліки функціонування системи внутрішнього контролю або її елементів - 118 (37,6%), недоліки при наданні адміністративних послуг – 62 (19,7%), виконанні завдань, визначених актами законодавства, та контрольних-наглядових функцій – 72 (22,9%), при використанні і збереженні активів – 17 (5,4%).

Виявлені недоліки в організації внутрішнього контролю, насамперед, зумовлені недосконалістю запроваджених заходів контролю щодо зменшення впливу ризиків, недостатнім інформаційним та комунікаційним обміном при організації процесів, в окремих випадках – неформалізованим внутрішнім середовищем (відсутність окремих регламентів, правил, розподілу повноважень).

Приклади типових недоліків та вжиті заходи щодо удосконалення окремих елементів системи внутрішнього контролю наведено в таблиці 2.1:

Таблиця 2.1

Суть виявлених недоліків	Елемент (або елементи) системи внутрішнього контролю, яких стосуються такі недоліки	Кількість об'єктів внутрішнього аудиту, під час дослідження яких виявлено недоліки	Вжиті заходи з удосконалення системи внутрішнього контролю чи окремих її елементів
1	2	3	4
При дослідженні операцій з необоротними активами встановлено випадки невірної визначення критеріїв щодо віднесення активів до основних засобів, формування вартості основних засобів	внутрішнє середовище, заходи контролю	6	1) уніфіковано підходи щодо організації процесів обліку, визначено регламент дій та запроваджено єдиний програмний комплекс ведення бухгалтерського обліку в органах Пенсійного фонду України; 2) систематичне проведення економічних навчань працівників відділів бухгалтерського обліку щодо застосування нормативно-правових актів при здійсненні операцій з необоротними активами
При дослідженні в територіальних управліннях стану обліку земельних ділянок, які знаходяться у постійному користуванні, встановлено факти відсутності в обліку/не вірного відображення в бухгалтерському обліку вартості земельних ділянок	внутрішнє середовище, комунікація	5	1) переглянуто розподіл повноважень та внесено зміни до положення про відділи бухгалтерського обліку та адміністративного забезпечення, в частині визначення порядку взаємодії між зазначеними відділами, переглянуто і доопрацьовано графік документообігу; 2) проведено економічне навчання з працівниками вищевказаних підрозділів з питань застосування нормативно-правових документів щодо обліку земельних ділянок
При дослідженні стану прийому та обслуговування громадян у підрозділах обслуговування громадян територіальних управлінь (сервісних центрах) встановлено наявність черг відвідувачів та скарги відвідувачів на якість і тривалість обслуговування	внутрішнє середовище, заходи контролю	7	1) проведено семінари та навчання із спеціалістами сервісних центрів; 2) активізовано інформаційно-роз'яснювальну роботу із громадянами щодо розширення можливостей отримання послуг через вебпортал Пенсійного фонду України та переваги впровадження електронних сервісів, в т.ч мобільного додатку «Пенсійний фонд»; 3) запроваджується електронна система керування прийомом громадян; 4) запроваджено відеофіксацію в приміщеннях, де здійснюється прийом і обслуговування громадян

При дослідженні дотримання законодавчих та нормативних актів, які регламентують порядок проведення пенсійних виплат, встановлені випадки виплати пенсії за разовими дорученнями за відсутності документів, визначених нормативно-правовими актами	заходи контролю; моніторинг; комунікація	3	1) запроваджено моніторинг електронних особових рахунків щодо правильності прийому та опрацювання заяв про виплату пенсій за разовими дорученнями; 2) організовано проведення систематичних навчань із спеціалістами відділів обслуговування громадян, з питань призначення та перерахунків пенсій, з питань виплати пенсій щодо застосування пенсійного законодавства, запроваджено тестування рівня знань спеціалістів; 3) внесено зміни до положення про відділи обслуговування громадян, з питань призначення та перерахунків пенсій, з питань виплати пенсій в частині визначення порядку взаємодії спеціалістів
При дослідженні стану ведення обліку переоплат пенсій, охоплення заходами стягнення надміру виплачених коштів та їх списання встановлено системні помилки у веденні обліку переоплат пенсій та при списанні зайво виплачених пенсійних коштів	внутрішнє середовище; заходи контролю; моніторинг; комунікація	4	1) проведено інвентаризацію переоплат пенсій, визначено перелік переоплат, по яких не проводиться відшкодування; 2) здійснено розподіл повноважень відділів обслуговування громадян, з питань призначення та перерахунків пенсій, з питань виплати пенсій в частині порядку дій по відшкодуванню зайво виплачених пенсійних коштів та внесено зміни до положень про зазначені підрозділи; 3) деталізовано перелік показників, за якими проводиться моніторинг стану роботи по відшкодуванню переоплат

2.3. Також внутрішніми аудитами встановлено 13,4 тис. фактів порушень на загальну суму 13,6 млн. грн., з яких 10,5 тис. фактів (78,4% кількості виявлених) – нефінансові порушення (порушення у веденні бухгалтерського обліку, недостовірність наданої звітності), 1,2 тис. фактів (9,0%) - порушення, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму 5,6 млн. грн. (переоплати пенсій, заробітної плати, завищення вартості ремонтних робіт, завищення вартості комунальних послуг та інші), 1,7 тис. (12,6%) - порушення, що не призвели до втрат, на суму 8,0 млн. грн. (недоплати пенсій та заробітної плати з нарахуваннями на неї, заниження в обліку вартості активів, заниження/завищення нарахованого зносу, порушення при застосуванні рахунків бухгалтерського обліку, не відображено/невірно відображено в обліку переоплати пенсій, які відшкодовуються, інші.).

III. Результативність внутрішнього аудиту

За результатами проведених внутрішніх аудитів надано 1326 рекомендацій, спрямованих на усунення встановлених недоліків і порушень та удосконалення діяльності територіальних органів Пенсійного

фонду України за напрямками, що підлягали аудиту. Всі надані рекомендації прийняті до виконання.

За результатами внутрішніх аудитів усунуто 9,2 тис. виявлених фактів порушень (67,6%), з них: 6,1 тис. нефінансових порушень, 1,3 тис. порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів (з урахуванням виявлених у попередніх періодах) на суму 5,6 млн. грн. та 1,8 тис. порушень, що не призвели до втрат (з урахуванням виявлених у попередніх періодах) на загальну суму 7,7 млн. грн.

Підрозділами внутрішнього аудиту забезпечено систематичний моніторинг стану впровадження рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту. Станом на 31 грудня 2019 року виконано 925 рекомендацій, або 100 % з тих, по яких настав термін виконання, по 401 рекомендації термін виконання не настав.

Приклади впровадження аудиторських рекомендацій наведено в таблиці 3.1:

Таблиця 3.1

Виконані рекомендації, за якими досягнуто результативність	Суть недоліків/проблем, виявлених за результатами внутрішніх аудитів	Результати впровадження рекомендацій
1	2	3
Структурними підрозділами (відділи обслуговування громадян, з питань призначення та перерахунків пенсій, з питань виплати пенсій) переглянуто послідовність дій спеціалістів при прийомі документів для призначення пенсій, їх передачею на опрацювання та терміни виконання; визначено відповідальність осіб, на яких покладено контроль за дотриманням термінів	Недостатньо чітка регламентованість операційних процесів, розподіл завдань, обов'язків, послаблення комунікації між підрозділами	Деталізовано послідовність здійснення операцій і процесів, конкретизовано функціональні обов'язки, посилено взаємодію при виконанні завдань
Впроваджено багатоступеневий контроль за правильністю прийняття рішень щодо призупинення виплати пенсій та оформленням виплатних документів відповідно до вимог нормативно-правових актів	Запроваджені механізми контролю, комунікаційні заходи між підрозділами недостатні для гарантій своєчасності, послідовності та правильності виконання операцій та забезпечення якості виконаних завдань	Підвищено якість заходів контролю за дотриманням нормативно-правових документів при прийнятті рішення щодо призупинення виплати пенсій та оформлення виплатних документів

IV. Результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту

4.1. Відповідно до вимог глави 6 розділу IV Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04 жовтня 2011 року № 1247 (із змінами), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України

20 жовтня 2011 року за № 1219/19957, у 2019 році проведено внутрішню оцінку якості діяльності з внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України за 2018 рік.

Порядок проведення внутрішніх оцінок якості та їх періодичність у 2019 році визначена Положенням про Департамент внутрішнього аудиту та фінансового контролю, затвердженим наказом Пенсійного фонду України від 29.12.2018 № 206 та Положенням про Департамент внутрішнього аудиту, затвердженим наказом Пенсійного фонду України від 03.06.2019 №71.

Проведення внутрішньої оцінки якості здійснювалось шляхом постійного моніторингу та реалізації функції внутрішнього аудиту в ході планування, організації та проведення аудиторських досліджень, моніторингу стану впровадження аудиторських рекомендацій, а також під час періодичної внутрішньої оцінки якості підрозділів внутрішнього аудиту.

Результати оцінювання засвідчили, що діяльність з внутрішнього аудиту за 5 напрямками із 9, по яких проводилось оцінювання (кадрова політика підрозділу внутрішнього аудиту; організаційні аспекти проведення внутрішніх аудитів; проведення внутрішніх аудитів, документування ходу та результатів внутрішнього аудиту; реалізація результатів внутрішніх аудитів, моніторинг врахування рекомендацій та результатів їх впровадження; звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту), загалом здійснюється на належному рівні, проте мають місце окремі недоліки, які не є критичними та не впливають на ефективність реалізації функції внутрішнього аудиту.

Разом з тим, за 4 дослідженими напрямками (організаційно-правові засади функціонування підрозділу внутрішнього аудиту; внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту; планування діяльності з внутрішнього аудиту, координація роботи підрозділів внутрішнього аудиту головних управлінь) визначено додаткові завдання для якісної реалізації та розвитку функції внутрішнього аудиту.

4.3. За результатами проведеної оцінки якості діяльності з внутрішнього аудиту з метою удосконалення діяльності підрозділів внутрішнього аудиту, підвищення ефективності реалізації функції внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України затверджено Програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту на 2019 рік.

Програмою передбачено ряд заходів щодо підвищення рівня професійних знань працівників підрозділів внутрішнього аудиту, організації формування планів проведення внутрішніх аудитів, достовірності ведення бази даних об'єктів внутрішнього аудиту, методологічного забезпечення діяльності з внутрішнього аудиту, підвищення якості проведення внутрішніх аудитів.

В рамках реалізації розроблених заходів проводились періодичні економічні навчання з працівниками підрозділів внутрішнього аудиту. Працівники Департаменту внутрішнього аудиту приймали участь в навчальних заходах з питань внутрішнього аудиту, організованих Міністерством фінансів України.

Забезпечувався щоквартальний моніторинг стану виконання Зведеного операційного плану проведення внутрішнього аудиту, підтримувалась в актуальному стані база даних об'єктів внутрішнього аудиту.

Підготовлено проекти внутрішніх нормативних документів щодо організації і проведення внутрішніх аудитів, порядку проведення внутрішньої оцінки якості.

Підрозділам внутрішнього аудиту головних управлінь направлено оглядовий лист про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в I півріччі 2019 року та 6 листів-роз'яснень щодо організації діяльності підрозділів.

4.4. У 2019 році вжито низку заходів щодо забезпечення функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту, активізації роботи з підрозділами внутрішнього аудиту головних управлінь. Інформація наведена у таблиці 4.1:

Таблиця 4.1

Аспекти діяльності з внутрішнього аудиту, які охоплено внутрішніми оцінками якості	Суть основних недоліків/проблем, виявлених за результатами внутрішніх оцінок якості	Спосіб виявлення недоліків/проблем (постійний моніторинг та/або періодичні оцінки)	Вжиті заходи для усунення виявлених проблем/недоліків
1	2	3	4
Організаційно-правові засади функціонування підрозділів внутрішнього аудиту	Не забезпечено функціональну незалежність підрозділів внутрішнього аудиту в частині покладення контрольно-перевірочних функцій	Постійний моніторинг та періодична оцінка	У I півріччі 2019 року розмежовано виконання функцій внутрішнього аудиту та контрольно-перевірочної роботи різними підрозділами

Голова правління
Пенсійного фонду України

Є. В. КАПІНУС

Директор Департаменту
внутрішнього аудиту

А. П. ШУЛЯК